

Autor: Ljudevit Marija Jaroš, bogoslov III. godine

Sinodski hod čitave Crkve

U vrijeme kada se Crkva nalazi u razdoblju još jedne sinodske skupštine, točnije u vremenu između dvaju njezinih zasjedanja, takozvanoga sinodskoga hoda, možemo primijetiti da se kroz mnoge govore i tekstove provlači taj pojam, brojne njegove izvedenice i inačice. Kako bismo se bolje snašli u svemu tome, najbolje je odmah definirati pojmove kojima raspolazemo. Tematika nije jednostavna ni banalna, no pokušat ćemo zadržati prijeko potrebnu jednostavnost i konciznost. U današnjem najužem smislu riječi, sinoda podrazumijeva Biskupsku i biskupijsku sinodu. Biskupska sinoda skupština je biskupa koji se, izabrani iz različitih dijelova svijeta, sastaju u određenim razdobljima da bi promicali tijesnu povezanost između biskupâ i pape te da bi mu savjetima pružili pomoć u čuvanju i rastu vjere i ćudoređa, u obdržavanju i učvršćivanju crkvene stege, kao i da bi proučavali pitanja koja se odnose na djelovanje Crkve u svijetu. Oni raspravljaju o pitanjima koja je potrebno razmotriti, ali ne donose odluke o njima, osim ako ih papa ovlasti (Usp. CIC (1983) kan. 342-343). Biskupijska je pak sinoda skupština izabranih prezbitera i laika određene partikularne Crkve koji služe kao pomoć dijecezanskomu biskupu u brizi za dobrobit cijele biskupijske zajednice. Dijecezanski ju biskup saziva kada to, prema njegovu sudu, zahtijevaju okolnosti unutar biskupije (Usp. CIC (1983) kan. 460-461).

Vrijedeći Zakonik kanonskoga prava otprilike tako definira pojmove biskupijske i Biskupske sinode. Da bismo dublje ušli u njihovo značenje, potrebno je zaroniti u povijest. Zato ćemo pokušati ukratko dati povijesni presjek onoga što je sinoda značila za Crkvu prije raskola te Katoličku Crkvu do dana današnjega. Naime, od najranijih vremena postoji praksa da se na određenom području sastaju biskupi, prezbiteri, đakoni, pa čak i laici (dakle, od prvih su vremena i oni uključeni), kako bi raspravili pitanja od osobite važnosti za mjesnu Crkvu. Prve takve sinode (sabori) spominju se još od II. stoljeća. Već u III. stoljeću prerastaju u pokrajinske sinode. Poznate su tako sinode u Elviri (305./306.) i Arlesu (314.) kao neposredni prethodnici Nicejskoga sabora 325. godine, zatim sinode u Kartagi 397. (raspravlja se kanon Svetoga pisma) i 418. (osuda donatizma). Za našu hrvatsku povijest važnu su ulogu imali i sabori održani u Splitu 925. i 928. godine. Značenje mjesnih sabora katkad je ostalo ograničeno na lokalnu razinu, ali katkad je potaknulo gibanja na većoj pozornici ili bilo podloga za zaključke koji će se donositi na ekumenskim saborima. Tako će Kalcedonski sabor osuditi monofizitizam nakon što je to učinio lokalni Carigradski sabor, a

Tridentski sabor potvrdit će kanon Svetoga pisma oslonjen na tradiciju koju su ostavili prijašnji sabori u Hiponu, Kartagi i ekumenski sabor u Firenci. Također, bilo je uobičajeno da biskup sazove sinodu u svojoj biskupiji kako bi se došlo do odgovora na goruća pitanja ili provele potrebne reforme. Za primjer možemo uzeti sv. Karla Boromejskoga koji je u 19 godina svoje službe kao milanski nadbiskup sazvaio čak 11 sinoda te postao uzor u vođenju biskupije, kako za svoje vrijeme tako i za sva vremena do dana današnjega. Dakle, povijest sinode u Katoličkoj Crkvi vrlo je duga. Ipak, tek je papa Pavao VI. ustanovio Biskupsku sinodu kao savjetodavno tijelo koje bi se redovito sastajalo i promišljalo o gorućim problemima u Crkvi i svijetu. Biskupska sinoda, kao takva, uspostavljena je 15. listopada 1965. godine apostolskim pismom pape Pavla VI. u obliku motuproprija pod naslovom *Apostolica sollicitudo* (*Apostolskom brigom*). Propisuje da papa saziva sinodu, kada to smatra potrebnim, na redovitu, izvanrednu ili posebnu skupštinu. Redovita se zasjedanja bave pitanjima od opće važnosti za Crkvu te ih papa saziva svake dvije do tri godine. Izvanredna zasjedanja također se bave temama od općega interesa, ali koje zahtijevaju hitnije djelovanje. Posebne skupštine raspravljaju o temama specifičnim za određeno područje te se uglavnom i sastoje od biskupa s područja koje je u pitanju. Od ustanovljenja Biskupske sinode pa do dana današnjega održano je 15 redovitih skupština (16. je u tijeku), tri izvanredne i 11 posebnih. Iz svega ovoga možemo vidjeti, govoreći o sinodi, da nije riječ o nečem »novom« i »neviđenom« u Crkvi. Da jest, to ne bi bio način na koji Crkva funkcionira: naime, sve u Crkvi ima svoj smisao, svoju povijest i svoj razvoj – pa tako i sinoda. Tu na neki način možemo prepoznati hod Crkve, koja ne radi skokove, ne srlja za modom i trendovima svijeta, ne radi revoluciju, već postojano korača, vođena Duhom Svetim, putom koji je zacrtao Krist, koji jest Krist i koji ju vodi k vječnomu sjedinjenju s Ocem. Zato poslanje Crkve nije pobjeći od svijeta, ali ni suobličiti mu se, nego u svakom vremenu pronaći načina kako suvremenom svijetu navijestiti radosnu vijest spasenja.

U tome nam može biti primjer sv. papa Ivan Pavao II., svetac naših dana. On je ostavio dubok trag u Crkvi kao teolog, biskup, papa, kao svet čovjek koji je imao pastirsko srce i sluh za potrebe Crkve. To, između ostaloga, možemo vidjeti i iz baštine koju je ostavio kroz sinode koje je sazivaio. Naime, sazvaio je 15 skupština Biskupske sinode. Od toga šest općih redovitih skupština, jednu opću izvanrednu skupštinu te osam posebnih skupština. Kroz opće skupštine provlačile su se razne teme, redom: kršćanska obitelj (1980.), pokora i pomirenje u poslanju Crkve (1983.), poziv i poslanje vjernika laika u Crkvi i u svijetu (1987.), formacija svećenika u okolnostima današnjice (1990.), posvećeni život te njegova

uloga u Crkvi i u svijetu (1994.), biskup – sluga evanđelja Isusa Krista za nadu svijeta (2001.). Upravo je kao plod opće redovite skupštine Biskupske sinode sazvane 1990. godine dvije godine poslije toga izdana apostolska postsinodska pobudnica *Pastores dabo vobis* o svećeničkoj izgradnji. Ta je pobudnica od velike važnosti za svećeničku formaciju zbog toga što donosi važne odlike koje bi svećenik trebao steći, ali i upozorava na izazove modernoga doba, potiče na otvorenost Duhu Svetomu, na duhovni život iz kojega proizlazi svećenikovo djelovanje te daje smjernice za formaciju svećenikâ i svećeničkih kandidata. Papa ističe važnost razlučivanja poziva i brigu za svećeničke kandidate, ali onda i njihovu svećeničku izgradnju i posvećenje, kao važan čimbenik u evangelizaciji čovječanstva – temeljnoj zadaći koju nam je sam Krist ostavio. Ukazuje na nove prilike i probleme s kojima se svećenik danas susreće, koji zahtijevaju zrelost i neprestan rast pojedinca, te poziva svećenike da se na tom putu utječu Blaženoj Djevici Mariji i nasljeđuju je. Iz ovoga možemo iščitati konkretnost i važnost onoga čime (bi) se (trebala) bavi(ti) sinoda i zašto se ona tiče baš svakoga od nas. Jer Crkva je živi organizam. I kako i sv. Pavao kaže: ako jedan ud trpi, trpi cijelo tijelo (Usp. 1 Kor 12, 27), tako vrlo jednostavno slijedi, ako nema svećenika, ne će imati tko služiti narodu Božjemu, a ako nema naroda Božjega, svećenik gubi svoju svrhu. Stoga nam ne preostaje drugo nego zajedno u Kristu hoditi s Kristom, da bismo, po Njemu, prispjeli na vječnu »sinodu« – skupštinu svih svetih, predvođeni našom nebeskom Majkom Djevicom Marijom.